magnum ⁊ precioſum. Quid ergo reſtat. niſi ꝙ qlibꝫ fidelis ruſticus dirigat intentionem ſuam ſꝫm hãc ſan ctam doctrinam ⁊ bene ſecurus erit. Necꝫ hic ē opuſ magna ſubtilitate aut difficultate. quia nihil tam fa cile eſt vnicuicꝫ homini q̃ꝫ bonũ uelle. Et hoc ĩ iuſtis operibus ſudanti ſatis eſt. Grã igit̃ dei ocurrẽte (que omnibus parata eſt) facilꝰ bonꝰ ⁊ timoratꝰ ruſticus põt mereri celũ q̃ꝫ pũerſꝰ infernũ. Sed ut oẽs ſalui fi ant qui ſtat uideat ne cadat. ⁊ qui cecidit reſurgere fe ſtinet. Quod uobis tribuet clemens ⁊ miſericors deꝰ qui ē bñdictus in ſecula Amen.

Septimo debet quilibꝫ fidelis ⁊ timoratus ruſti cus ſolẽnitates ⁊ ieiunia ac ceteros ritus eccleſi aſticos deuote obſeruare. Hoc ē preceptũ eccleſie dei quam ſpũs ſanctus infallibiliter regit. Qui ergo hoc non obſeruat ſpiritui ſancto ↄtradicit. Quõ ãt iſta ⁊ quo tempore debeant obſeruare in parrochialibꝰ ec cleſiis ⁊ communis populi laudabili conſuetudine de nunciat̃. Vbi eſt aduertendum ꝙ in hiis magna ē diſ cretio neceſſaria ⁊ multi multipliciter errant. Nã primo quo ad ſolemnitates eccleſiaſticas. quidaꝫ putant ſa tis eſſe ſi non corporaliter laborant ſicut aliis diebꝰ ⁊ ideo dormiunt diu. aut ludos exercent cum baliſtis aut aliis que ſunt non minus laborioſa occupantur quaſi pro ſolaciis. Item quidam vacant potationi bus coreis aut taxillis ⁊ huiuſmodi. Item quidam ſollicitant̃ nimis diebus feſtiuis quid faciendum ſit in futura ſeptimana. aut de aliis tractant rebus tem poralibus. quaſi hic perpetuo manſuri ſint. Omnes tales non recte celebrant. quia ad hoc dies feſti

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

non ſunt inſtituti·immo qui peccant diebus feſtiuis·
plus offendunt dominum deum q̄ aliis diebus· Et
eſt prochdolor mala ↄſuetudo·qꝛ directe ↄtrariū fa
ciūt quidā vicȝ ꝙ pl⁹ uacāt opib⁹ p̄caminoſis dieb⁹
ſacris q̄ aliis·cū deberēt ecōtra tūc āpli⁹ uacare dn̄o
deo·⁊ emendare quicq̄d minus benefecerūt diebus fe
rialibus· Nec eſt antiqui hoſtis uerſutia ut quicquid
ſpūs ſanctus inſtituit pro animarum ſaluatione·ipſe
ↄuertat ad animaꝝ damnationē· Vn̄·ꝓpter hoc mi
nus malum eēt ꝙ tales operibus mechanicis ⁊ licitis
occuparent̄ q̄ ut cōmeſſationibus ⁊ tripudiis ac ſedi
tionibus uacarent· Sunt preterea nonnulli qui econ/
tra nimis ſtrictā hn̄t ↄſcientiā vicȝ ꝙ nec aliqua neceſ
ſitate utilitate liceri ſibi putant quicq̄ operandum·
Pro quo ē aduertendum ꝙ mediū ē tenendum· Naȝ
multa opera carnalia que pn̄t fieri in diebus feſtiuis·
ſcȝ preparatio ciborum·adaquatio ſiue paſtio peco/
rum ⁊ extractio eorum ſi in foueam cecederint uł hu
iuſmodi curatio infirmorum· venditio ⁊ emptio ne/
ceſſariorum· Itē quando imminet periculū ignis aut
incurſus hoſtilis licite poſſunt ſolita remedia applica
ri· Similiter ꝓpter impropiciuȝ curſuȝ aeris poſſunt
blada meti aut ↄgregari in horrea·⁊ ſimilia fieri pn̄t
que neceſſitas aut communis utilitas requirit· Item
de allecibus capiendis ⁊ nundinis publicis exercen/
dis·⁊ hiis que ad huiuſmodi neceſſario requiruntur
idem eſt iudicium· In omnibus talibus ⁊ ſimilibus ē
pie procedendum propter neceſſitatem aut euidentē
utilitatē· Dicit̄ notāter ꝓpter neceſſitatē aut euidētē
utilitatē qꝛ ſi hmōi fierēt ꝓpter cupiditatē ł aliā fac

tam cauſam minus iuſtam non cēnt ſine peccato· Do
ctrina ſalubris a ſcīs doctoribꝰ ꝓ maiori ſerenatio
ne ꝯſcientiaꝝ· ꝙ tales que ī p̄dictis caſibꝰ minꝰ poſ
ſunt diuinis intereſſe propter p̄dicta opa exercenda
ſuppleant in elemoſinaꝝ largitione·datione ⁊ in aliis
piis operibus ut ſic efficiant̄ participes ſpūalium re/
pendendo temporalia· Studeant etiam ſi poſſunt v
nam miſſam audire aut preces effundere cum intenti
one piꝰ faciendi ſi tempus ꝑmitteret· aut in poſteruꝫ
ſupplēdi qn̄ plenius ad hmōi uacare potuerit· Secū/
do quo ad obſeruantiā ieiunioꝝ ſimiliter plures er/
rant· Nam ſunt nonnulli qui ieiunia nec ī q̄titate nec
in qualitate obſeruāt ⁊ horam ꝑuenire non curāt aut
iterato reficere nihilqꝫ aduertūt ſtatuta eccleſie aut bo
nam ꝯſuetudinē illoꝝ quibus conuiuunt· hii ſine tīo
re conuerſant̄ ⁊ grauiter delinquunt· Sunt preterea a
lii qui econtra nimis ſcrupuloſe ieiunare ꝯtendunt in
nullo rigorem remittentes· quare in uarias ſepe infir/
mitates incidunt ⁊ nōnunqꝫ veſani perpetuo efficiū
tur· Sed medium eſt tenendū ut vicꝫ caro diſcrete ma
ceret̄ ne laſciuiat· ⁊ nihilominus in ſacro labore dura
re poſſit· Sunt nāqꝫ plures caſus in iure deſcripti· in
quibus ſine peccato ieiunium ſolui pōt· Videlicꝫ ꝓ
pter infirmitatem·paupertatē magnam ⁊ inediā pre/
cedentem ꝓpter labores magnos ⁊ neceſſarios q̲ nō
poſſunt perfici ſine comeſtione· Item propter viaꝫ ꝑ
agendam ex mandato principis quādo ſcꝫ curſores
debilitantur ex fatigatione itineris· Itē de ſeruienti/
bus ad menſam principum ⁊ peregrinantibꝰ ex iuſta
neceſſitate·de mulieribꝰ īpregnatis·nutricibꝰ ſiue lac/

centibus infirmis debilibus ſenibus ⁊ aliis ſimilibus eſt pie ſtandum arbitrio alicuius boni uiri qui iuxta dictamen rationis ⁊ laudabilis ↄſuetudinis ꝓ loco ⁊ tp̄e pronūciet quid vnicuiqꝫ expediat. Quo ad ter ciū ſcꝫ de ceteris ritibus eccleſiaſticis ē firmiter tenen/ duꝫ. ꝙ quicq̄d ſcā mater eccleſia hoc ē cōitas fideliuꝫ obſeruat tam in ſacramentis q̄ꝫ in aliis cerimoniis. a liiſqꝫ conſuetudinibus ſcīs hoc dꝫ quilibꝫ xp̄iani no minis profeſſor ex aīo uenerari. ⁊ deuote exequi qui libet qđ ſibi ex ſuo officio ⁊ ſtatu incumbit. Et quic quid ↄtra hoc inſurgit tanq̄ꝫ omnino mortiferum ac uenenoſum abiicere ⁊ perſequi. Habet nāqꝫ huiuſmōi generalis obſeruātia ſingulare priuilegium apud de um ſicut exemplificat᷑ de legibus generalibus prouin cie. Nam qui tales bene obſeruat multum ↄmodū re/ portat. ⁊ qui eas infringit penam non euadit. Sic eti am de legibus eccleſiaſticis eſt ſentiendum. Vnde cō/ ↄtingit quia peccator in domo ſua ſeorſum orās nō exaudiat᷑. ſi autem ad eccleſiā uenerit exaudiri meret᷑ propter cōmunis orationis efficaciam. Ita qui pala cium regis ſolus intraret ſepe nihil impetraret immo repelleret᷑. ſed ſi debito tempore cum aliis uenerit ſo/ lito beneficio non priuaretur. Legimus quoqꝫ in ec/ cleſiaſticis hiſtoriis. ꝙ illos diuina maieſtas a diebꝰ antiquis ſemper multiplici benedictiōe repleuit. qui li benter diuinum cultū dilexerunt ⁊ auxerūt. Teſtes ſūt Dauid Ezechias Salomon Conſtantinꝰ karolus ac alii innumerabiles. qui tam huius q̄ꝫ future uite bene ficia conſecuti ſunt plurima. Econtra qui vnius veri dei cultum deſtruere conati ſunt. ſiue dehoneſtare ſp

fuere inſtar fumi defectibiles ⁊ infauſti· Pompei⁹ ro
mane urbis ꝓconſul ac uictor mirabilis puta qui vi
gintiduos reges proſtrauit· poſtq̄ ſemel templū dei
in iheruſalem dehoneſtauerat· deinceps nihil ꝓſpere
ſibi unq̄ ſucceſſit· Nam Julius eum ſuperauit quoti/
die ↄtra ſpem· cum fortiſſimum exercitum idem Pō/
peius haberet tandem ad regem egipti ſocerum ſuū
fugiens miſerabiliter capite punitus fuit· Hoc inter v
niuerſa exempla que in mundo unq̄ ſcripta fuerūt ↄ
tra uanitatem eius quaſi primatum tenet qm̄ tant⁹ uir
q nunq̄ legit' ſuccubuiſſe· aut ↄtra ſeculare iuſticiā a/
liud egiſſe· pro hoc ſolo ſic punit⁹ fuit ut nullibi refu
giū ſecurū inueniſſet· Craſſus quidam prefectus poſt
eum non ſolum templum auſus eſt uiolare· quinimo
⁊ theſauros a quibus Pompeius abſtinuit diripuit
hic ſtatim poſt a rege parthorum ſuperatus fuit et
aurum liquefactum bibere coactus expirauit· Quid
ultra? Summas monarchias huius ſeculi tūc defeciſ/
ſe legimus quādo contra dei cultum ſe erexerūt· Aſſi
rii Babilonii Medi Parſe Greci Romani quid con
tra omnipotentis manū ualuerunt in promptu eſt ui
dere· Sunt preterea exempla quotidiana de his taʒ
plurima· ut cetera recenſere non eſt neceſſe· Sciui ante
paucos annos principem quemdam olim inclitum ⁊
dilectum· qui poſtq̄ unius proceſſionis ſacramenta
lis ſolemnem apparatum quaſi hoſtiliter inuaſiſſet li
cet nihil profeciſſet· tamen deinceps ſic infortunatus
in omnibus extitit· ut ipſemet quaſi admirās diceret·
ꝙ nihil proſperum in hoc mundo habere deberet· tā
dē etiā ſine ſacramentis ſubito uitam finiuit Scio di/

uerſa monaſteria que uiolentias a pluribꝰ ſuſtinuerāt
ſed ita continue diuina ultio inuaſores huiuſmôi p/
tulit· ut infra breue tempus horribili morte cuncti ab
hac luce migrarent· In uita ſancti Andree· ⁊ bti Lau
rentii· Anthonini· ac alioꝝ ſanctorum plurimoruꝫ le
gitur quanto zelo celeſtes patroni eccleſiaꝝ ſuarū poſ
ſeſſiones ⁊ iura defendant· Reuera non eſt iocandum
cum talibus ſanctis qui celo preſident ⁊ ſuos culto/
res deſuper quotidie tuent᷑· Non enim beati illi ſum
mi dei milites iugiter excommunicari aſſari flagella
ri ac fuſtibus cedi aut derideri uolunt· Quoniā ⁊ ſi ſe
mel in manibus impioruꝫ derelicti uidebant᷑· ſed de
inceps gloria ⁊ honore coronati ſunt potentes effe/
cti ad iuuandum omnes cultores ſuos ⁊ ad deiicien
dum omnes aduerſarios ipſorum· De horrendis eti
am plagis que crebro contigerunt deriſoribus ſacra/
rū cerimoniaꝝ eccleſiaſticaꝝ· tale exemplū añ decē an
nos narrat᷑ eueniſſe· Militaris quidam in die cinerū
iocoſe ſociis ſuis adhuc in lecto iacentibus cinerē im
ponens quaſi eccleſiaſtico more· ſubito anteq̄ꝫ ſingu/
los circuiſſet terribiliter oculos euertens in terrā cor/
ruit ⁊ expirauit· Nōnulli quoqꝫ ſuper feretrum ſe po
nentes quaſi mortui eēnt ut tali ioco ad riſum alios
prouocarent fletum pro riſu pepererunt· Multa ſimi
lia diuerſis contigerunt ut diſcamus nos qui adhuc
ſuperſtites ſumus diuina uenerari· Et neqꝫ cū deo ne
qꝫ cum ſanctis eiꝰ iocari· Nā ut ait Apoſtolꝰ Deꝰ nô
irridet᷑· ſꝫ que ſeminauerit hō hec ⁊ metet· Aduertant
hec quicunqꝫ fideles ruſtici ⁊ ſibi caute proſpiciant·
Studeant libenter feſtiuitates deuote peragere · nec

tas ſine neceſſitate infringant. Sermonibus ꝛ horis ſacris q̃tū pn̄t intereſſe feſtinēt. Jeiunia diligēter ob ſeruent proceſſiones ac alia ſacra exercitia eccleſiaſti/ca frequentent. ſacramenta uenerent. cultū dei ꝓ poſ ſe augere conent. Sicq̄ʒ in omnib9 que ad dei gratiaʒ ꝛ animaꝝ ſalutem ſpectant ſe beniuolos ꝛ prōptos exhibeant quaten9 hic tpaliter ꝛ p9 eternaliter a do mino benedici mereant. eodē cooperāte cui laus ē in ſecula Amen.

Octauo debet quilibʒ fidelis ꝛ timoratus ruſtic9 pauperibus q̃tum facultas pmittit elemoſinas largiri. Hoc ē quod ſanctus Thobias tercio filium ſuum docuit dicens. Ex tua ſubſtantia fac elemoſinā ꝛ noli auertere faciem tuam ab ullo paupere. ita enīʒ fiet ut nec a te auertat faciem domini. Quō potueris ita eſto miſericors. Si multum tibi fuerit abundanter tribue. Si exiguum tibi fuerit etiā exiguū libenter im/partiri ſtude. Premium enim bonū tibi theſauriſas ī die neceſſitatis. qm̄ elemoſina ab omni pctō ꝛ a mor te liberat ꝛ non patiet animam introire in tenebras. Fiducia em̄ magna erit coram ſummo deo elemoſina omnibus facientibus eam. Et dominus in euangelio promittit eis uitā eternā dicens Venite benedicti pa tris mei percipite regnum quod uobis paratum ē a ↄſtitutione mūdi. Et ut ſciremus que ſint opera miſe ricordie ſubdit. Eſuriui em̄ ꝛ dediſtis mihi māduca/re. ſitiui ꝛ potaſtis me. infirmus fui ꝛ uiſitaſtis me. pe regrinus erā ꝛ collegiſtis me. Jn carcere fui ꝛ ueniſtis ad me. nudus eram ꝛ cooperuiſtis me. Econtra non facientibus hec opera dicturus eſt. Jte maledicti

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf